

Den Haag, stad van mensen

Eerste van 3 vieringen pver 'Onze stad'

19 april 2015

Lezingen

Jeremia 29, 1-7

Filippenzen 1, 1-11

Overweging

Lieve mensen,

Stad van mensen.

Jaren geleden bezocht ik in Parijs een goede vriend uit Benin, die ik had leren kennen toen we samen in Kameroen studeerden. Voor studie promotieonderzoek woonde hij anderhalf jaar in Parijs. Het is een man met bijzondere gaven.

Samen liepen we door deze wereldstad, waar hij al een tijdje woonde. We bezochten allerlei bekenden, kriskras door de stad heen, steeds ook om samen te danken of te bidden om kracht of genezing of inzicht. Intussen waren er steeds ook velen die hem opbelden, steeds weer met vragen om pastorale bijstand en gebed. Wat een netwerk had hij opgebouwd!

Toen we toevallig in het centrum waren en de kathedraal Notre Dame binnenliepen, viel zijn mond open van verbazing: hij was er nog niet eerder binnen geweest...

Voor mij was Parijs primair een stad met geschiedenis en cultuur, een stad die bol staat van toeristische trekpleisters. Voor mijn vriend was Parijs allereerst een stad van mensen, van broeders en zusters in Christus Jezus om het maar eens met Paulus te zeggen.

Hieraan moest ik terugdenken toen ik de prachtige openingswoorden van Paulus' brief las.

*Ik dank mijn God altijd wanneer ik aan u denk,
telkens wanneer ik voor u allen bid.*

Zou Paulus dat werkelijk menen? En kan ik hem dat nazeggen: dat ik God dankbaar ben elke keer als ik aan de gemeente denk? Kunnen wij dat?

Vaak heb ik kritiek op de kerk, mopper ik over de bestuurscultuur in onze gemeente en word ik moedeloos van alle vastgeroeste patronen.

Maar in deze brief komt die dank voor de gemeente zo intens en warm over, dat het me raakte en ontroerde. Alle kritiek – hoe terecht ook – is kanttekening vergeleken bij het wonder dát er een gemeente is, dat mensen zich rond het evangelie verzamelen.

Als je bedenkt wat er allemaal tegen God en tegen de bijbel in kan worden gebracht, dan is het heel goed voor te stellen dat er helemaal niets gebeurt als het evangelie wordt verkondigd. Maar tot zijn verbazing en vreugde ziet Paulus dat er wel degelijk iets verandert. En hij dankt God, elke keer als hij aan de gemeente denkt.

Paulus moet een gedreven mens geweest zijn. De beweging die God in Jezus maakt, heeft voor hem de wereld daadwerkelijk veranderd. Alles staat nu in een ander licht.

De boog van zijn verwachting staat strak gespannen.

En via de Filippenzen drukt hij ons op het hart, dat wij die gespannen verwachting niet laten vieren.

Wat we daarvoor nodig hebben? Dat onze liefde nog meer en meer overvloedig mag worden in ware kennis en fijngevoeligheid in alles, zodat we kunnen onderscheiden waar het op aankomt.

Zouden de Joodse ballingen op vergelijkbare wijze door Babylon hebben gelopen als mijn Afrikaanse vriend in Parijs? Zouden ze wel eens een van die duizend tempels voor die duizend goden zijn binnen gelopen? Hadden ze oog voor de architectonische schoonheid, waaraan we ons nog steeds kunnen vergapen in de musea van onze wereldsteden? Of zochten ze vooral elkaar op om samen te bidden en te vieren? Om de herinnering aan Jeruzalem en aan de tempel levend te houden? Volgend jaar in Jeruzalem: stond bij hen ook de boog van verwachting zo strak gespannen?

Net zoals de verhalen van uittocht en woestijn dat zijn, zo is ook het verhaal van de ballingschap een parabel.

Bijna ieder mens weet wel hoe het voelt: gestoorde, afgebroken, ontheemde relaties, onvoltooid verleden en bedreigde toekomst. Menig mens woont op een adres, waar hij of zij niet thuis is.

Als gemeente van Christus Jezus kunnen ook wij ons met geen mogelijkheid 'thuis' voelen in deze stad.

Wanneer we met de kennis van de liefde proberen te onderscheiden waar het op aankomt, dan voelen we de pijn van de stad in onze buik. De weggevaagde namen van de Joodse gemeenschap, de nameloze haveloze types in onze straten, de armoede op het veen, de reclameslogans van recht en vrede als verkoopproducten.

Maar hoe dan te leven? Wat is de way of life in ballingschap: voor elk van ons afzonderlijk en voor ons als gemeenschap, als gemeente van Jezus?

Jeremia ontnemt ons de illusie dat het wel mee zal vallen, dat het zo'n vaart niet zal lopen. Wie dat denkt, steekt de kop in het zand. Een ballingschap kun je niet uitzitten. Nee, zegt Jeremia: zoek liever de vrede voor de stad!

Hij bedoelt niet dat we er maar het beste van moeten maken. Vrede in de bijbel is geen koude vrede. Sjalom betekent: rechtvaardige verhoudingen, voorspoed en gezondheid, welzijn en levensgeluk voor iedereen.

Dan is het nogal wat: de sjalom zoeken voor de stad, waarheen je bent verbannen! Sjalom voor het tegenbeeld van Jeruzalem, sjalom voor de stad van macht en geweld, sjalom voor die stad van duizend goden en duizend tempels.

Hoe doe je dat in hemelsnaam?

Jeremia geeft ons twee adviezen mee.

Het eerste advies luidt: sluit je niet op in het eigen bestaan. Leef in de stad! Geniet ook van wat zij je geven kan. Toon solidariteit. Meng je erin zoals het zout zich mengt door het deeg. Breng smaak aan, laat je licht schijnen. Focus niet op zelfhandhaving, vertrouw niet op de bundeling van eigen krachten, maar zoek partners en ga bondgenootschappen aan. Allemaal met het oog op de sjalom voor de stad.

Jeremia's tweede advies is: blij in Godsnaam bidden!

Verlies je niet in de beweging naar buiten, maar keer ook naar binnen. Houd de relatie met God levend.

In het gebed – zegt Jeremia – zoeken wij God met hart en ziel. En als wij naar God vragen en zoeken, dan moeten we dat niet doen met de ogen strak gericht op de hemel en het hemelse Jeruzalem. Dan vernauwt onze blik en worden we een sektarisch clubje.

In het gebed zoeken we God met de blik op Babel, met de blik op ons eigen Den Haag. Wij hebben Den Haag immers nodig, want in haar vrede zullen wij vrede hebben.

Door te bidden maken we plaats voor God in de stad. Door te zingen en te bidden creëren wij een open ruimte waar God ter sprake kan komen. Door het gebed verbreedt ons perspectief zich, het zwaartepunt schuift weg van onszelf. Bidden is het eerste werk van de gemeente. En het is het gebed dat ons aanzet tot het zoeken naar vrede.

Zowel Jeremia als Paulus drukken ons op het hart hoe belangrijk het is om als gemeenschap je geloofwaardigheid te behouden. En die geloofwaardigheid kan niet gelegen zijn in een strijd om het eigen voortbestaan.

Niet de toekomst van de kerk zou ons zorgen moeten baren, maar de geloofwaardigheid van de gemeente. De zorg om de toekomst van de kerk kan nooit groter zijn dan de zorg om de vrede voor de stad.

Dat zou een droom zijn: als onze stad Den Haag zich meer zorgen zou maken over vrede en recht dan over de manier waarop de stad daar van zou kunnen profiteren! Zouden we ons dan niet veel meer thuis kunnen voelen?

*Dat ooit een land van licht zal zijn,
een stad gegrond op recht en rede,
een hart dat weet, een huis van vrede –
wij zouden daar geboren zijn.*

Zolang we dat blijven zingen, dank ik God elke keer als ik aan de gemeente denk, omdat zij zich meer zorgen maakt over de sjalom van onze stad dan om haar eigen voortbestaan. Omdat de gemeente naar die stad verlangt, omdat zij vanuit dat verlangen blijft breken en delen.

Amen.

Derk Stegeman